DOI: https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-2(42)-475-486
УДК 330.567.28:336.71-026.16
JEL Classification: D1; G21

Владислав Сергійович Зеленський
студент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: vzelentskiy@ukr.net. **ORCID:** https://orcid.org/0000-0002-5305-9482

МЕТОДИ ЗАЛУЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ БАНКІВСЬКИМИ УСТАНОВАМИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Стаття присвячена дослідженню сучасних методів залучення фінансових ресурсів домогосподарств у нестабільному економічному середовищі. Її метою є аналіз існуючих інструментів залучення коштів, визначення їхньої ефективності, оцінка рівня залучення населення до фінансових процесів, а також перспектив використання в умовах зростаючої конкуренції на фінансовому ринку. У роботі розглянуто основні методи залучення фінансових ресурсів домогосподарств банківськими установами, їхні переваги та недоліки, чинники, що впливають на рішення щодо інвестування, а також мотиваційні аспекти, які сприяють вибору певних фінансових інструментів.

Ключові слова: *економічна нестабільність; фінансові ресурси; домогосподарства; банки; депозити; інвестиції; інфляція; стабільність; ліквідність; клієнти; розвиток; дохідність.*
Рис.: 1. Табл.: 1. Бібл.: 17.

Постановка проблеми. Сучасне фінансове середовище характеризується економічною нестабільністю, підвищеним рівнем конкуренції серед фінансових установ та зростаючими вимогами домогосподарств до управління своїми ресурсами. Дедалі частіше домогосподарства стикаються з необхідністю забезпечення фінансової стабільності та збільшення доходів через ефективне залучення і управління фінансовими ресурсами.

Зниження дохідності традиційних депозитів, висока інфляція, ризики втрати ліквідності, а також низька довіра до банківських установ вимагають від фінансових структур пошуку нових способів залучення фінансових ресурсів домогосподарств.

Одним із ключових факторів для підтримки стабільності фінансових ринків є розробка ефективних методів залучення ресурсів домогосподарств, які б враховували їхні потреби, рівень довіри до фінансових установ та готовність до інвестування в різні фінансові інструменти. Це створює необхідність дослідження сучасних методів залучення фінансових ресурсів та їхньої ефективності в умовах нестабільного економічного середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми використання заощаджень домогосподарств як інвестиційного ресурсу розвитку національної економіки, зокрема у формуванні фінансових ресурсів банківських установ, досліджувалися у значній кількості наукових робіт. Зокрема, ці питання розглядали такі вчені, як О. Ватаманюк, І. Власова, М. Дубина, А. Дука, О. Задоя, М. Карлін, Т. Кізима, В. Коваленко, В Крупа, Л. Мільман, Т. Павлюк, О. Тарасенко, В. Урбанович, Е. Шубна та інші вітчизняні та зарубіжні фахівці.

© В. С. Зеленський, 2025

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Представлені в різних друкованих виданнях публікації щодо переваг і недоліків різних методів залучення фінансових ресурсів домогосподарств банківськими установами переважно стосуються конкретної фінансової ситуації на конкретному часовому проміжку розвитку суспільства. Разом з тим зовнішнє середовище функціонування домогосподарств і банківських установ в умовах сьогодення є надзвичайно мінливим, а іноді й нестабільним. Початок повномасштабної війни з Російською Федерацією значною мірою трансформував поведінку вітчизняних суб'єктів фінансових відносин, що чи не найбільшою мірою стосується домогосподарств як потенційних донорів фінансових ресурсів для банківської системи. Зазначене зумовлює актуальність і своєчасність нових досліджень щодо ефективності методів залучення фінансових ресурсів домогосподарств банківськими установами в сучасних умовах високої турбулентності.

Формулювання цілей статті. Метою цієї статті є порівняльний аналіз різних методів залучення фінансових ресурсів домогосподарств банківськими установами та з'ясування переваг і недоліків їх використання банківськими установами України в умовах нестабільного економічного середовища воєнного часу.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах економічної нестабільності питання залучення фінансових ресурсів домогосподарств набуває для банківських установ стратегічного значення. Домогосподарства як суб'єкти економічної діяльності є ключовими учасниками фінансової системи, адже вони формують значний обсяг грошових потоків, що можуть бути акумульовані для інвестування в економіку. Залучення цих ресурсів дозволяє банкам не лише забезпечувати власну фінансову стабільність, а й виконувати роль фінансового посередника, стимулюючи розвиток реального сектору економіки.

По-перше, ресурси домогосподарств фактично слугують основою для формування пасивів банківських установ. Саме залучення депозитів від фізичних осіб дає змогу банкам створювати свої кредитні портфелі, які є основним джерелом прибутку банківських установ [2]. Особливо це важливо в умовах обмеженого доступу до зовнішніх джерел фінансування, що часто спостерігається під час економічної кризи чи політичної нестабільності.

По-друге, кошти, залучені в домогосподарства, забезпечують ліквідність банківських установ, що є критично важливим для підтримання їхньої стабільності. У періоди криз довіра до банківської системи нерідко може бути під загрозою, а тому залучення коштів домогосподарств через надійні інструменти, такі як депозити, є основою фінансового балансу для банку. Водночас стабільні надходження ресурсів від домогосподарств дозволяє банкам зберігати платоспроможність навіть у періоди значних фінансових потрясінь.

По-третє, робота з домогосподарствами сприяє розширенню клієнтської бази банківських установ, адже у процесі залучення фінансових ресурсів банки отримують можливість пропонувати додаткові фінансові послуги, такі як страхування, інвестиційні продукти, кредитування. Це своєю чергою сприяє формуванню довгострокових відносин з клієнтами, підвищує їхню лояльність, позитивно впливає на довіру до банківських установ, а також дозволяє банкам диверсифікувати свої джерела доходів.

Активне залучення коштів домогосподарств має значний вплив і на економіку загалом. Адже чим більше фінансових ресурсів мобілізовано в банківській системі, тим більше можливостей для інвестування у стратегічно важливі галузі [4]. Подібні інвестиції, у свою чергу, сприяють створенню нових робочих місць, збільшенню податкових надходжень до бюджету та, як наслідок, підвищенню рівня життя населення.

Відзначимо, що як складові ресурсів банківських інституцій одні вчені розглядають власні і залучені ресурси [9; 11], інші – власні, залучені та запозичені [1; 4; 10; 13; 15; 16].

Зрозуміло, що левова частка ресурсів банківської системи формується за рахунок залучених та запозичених коштів. При цьому залучені кошти банку визначаються як кошти, що залучаються через депозити та інші подібні вклади, запозичені – кошти, отримані за допомогою міжбанківських кредитів або шляхом розміщення боргових зобов'язань на внутрішньому та зовнішньому ринках [8].

Залучені й запозичені кошти об'єднує те, що вони перебувають у тимчасовому розпорядженні банку, будучи власністю сторонніх осіб. При цьому між ними можна виявити певні відмінності стосовно ініціатора запозичення (вкладник у випадку залученого капіталу і банк у випадку запозиченого), суб'єкта, що визначає плату за користування коштами та термін цього користування (банк-позичальник, вкладник чи кредитор), ключових напрямів використання коштів (здійснення активних операцій чи підтримання ліквідності банку) тощо.

Саме суттєвою складовою залучених банківських коштів у світовій фінансовій практиці й виступають заощадження домогосподарств [14]. І банківські установи застосовують найрізноманітніші методи для їх залучення. Така варіативність зумовлена необхідністю формувати стабільну ресурсну базу для здійснення кредитування, інвестування та інших фінансових операцій. З огляду на широкий спектр потреб клієнтів, банківські установи адаптують свої підходи, розробляючи інноваційні та конкурентоспроможні продукти.

Сучасні методи залучення фінансових ресурсів домогосподарств можна умовно поділити на п'ять основних категорій: традиційні, інвестиційні, цифрові, персоналізовані та промоційні (рис. 1).

Рис. 1. Основні методи залучення фінансових ресурсів домогосподарств банківськими установами

Джерело: складено автором з урахуванням [5; 6; 7].

Традиційні методи залишаються найпопулярнішими, а отже, і базовими інструментами, за допомогою яких банки залучають фінансові ресурси домогосподарств. Вони перевірені часом і відомі широкому колу клієнтів. Основними видами таких методів є:

1. *Ощадні рахунки*. Ощадні рахунки пропонують клієнтам простий спосіб зберігати кошти з можливістю їхнього щоденного використання. Головна перевага цього інструменту – гнучкість та швидкість у доступі до грошей, оскільки клієнти можуть знімати чи поповнювати рахунок без жодних обмежень. Хоча відсоткові ставки за такими рахунками зазвичай є нижчими, особливо в порівнянні зі строковими депозитами, вони залишаються популярними серед тих, хто шукає найпростіших інвестицій і при цьому не хоче навіть короткочасно втрачати доступ до своїх коштів.

2. *Строкові депозити*. Строкові депозити залишаються основним джерелом формування банківських пасивів [12]. Клієнти укладають договір із банком на певний термін, протягом якого кошти зберігаються на рахунку. У відповідь банк пропонує вищі відсоткові ставки, чим стимулює своїх клієнтів розміщувати кошти на триваліший термін. Такий підхід вигідний обом сторонам: домогосподарства отримують гарантований дохід, а банк – стабільний ресурс для кредитування чи інвестування.

3. *Поточні рахунки*. Поточні рахунки хоча й не приносять значного доходу клієнтам, але забезпечують швидкий доступ до коштів для щоденних фінансових операцій. Саме ці рахунки забезпечують щоденний платіжний оборот, особливо серед активних споживачів банківських послуг.

4. *Накопичувальні депозити*. Цей вид депозитів дозволяє клієнтам регулярно поповнювати рахунок протягом обумовленого періоду. Банки часто встановлюють спеціальні умови для таких продуктів, наприклад, підвищені ставки при досягненні певної суми заощаджень. Такі пропозиції від банківських установ є привабливими для клієнтів, які хочуть накопичити кошти на конкретні цілі, такі як освіта чи відпустка.

Інвестиційні методи надають клієнтам можливість не лише зберігати, а і примножувати свої заощадження. Ці продукти орієнтовані на тих, хто прагне отримати вищу дохідність, ніж ту, яку можуть забезпечити традиційні депозити і водночас готовий до певного рівня ризику [5]. Основні інструменти включають:

1. ***Взаємні фонди.*** Банки пропонують клієнтам вкладати кошти у взаємні фонди, які об’єднують ресурси багатьох інвесторів для купівлі диверсифікованого портфеля активів. Взаємні фонди можуть інвестувати в акції, облігації чи інші фінансові інструменти, забезпечуючи клієнтам можливість отримувати дохід від професійного управління їхніми коштами.

2. ***Облігації***. Інвестиції в корпоративні чи державні облігації є привабливими для домогосподарств, які шукають стабільний дохід із мінімальним ризиком. За такого типу інвестування банки виступають посередниками в купівлі та продажу таких цінних паперів, отримуючи комісійні, а клієнти, у свою чергу, отримують регулярні виплати у вигляді відсотків.

3. ***Пенсійні накопичувальні програми.*** Банки співпрацюють із пенсійними фондами, пропонуючи клієнтам програми довгострокового накопичення. Домогосподарства можуть вкладати кошти, які будуть інвестовані для забезпечення стабільного доходу після виходу на пенсію. Такі програми вигідні для клієнтів, які хочуть забезпечити своє фінансове майбутнє, і для банків, які залучають довгострокові ресурси.

4. ***Індивідуальні інвестиційні рахунки***. Банки створюють рахунки, на яких клієнти можуть самостійно чи з допомогою консультанта інвестувати кошти в різні види активів. Цей метод приваблює фінансово грамотних клієнтів, які готові брати активну участь у керуванні своїми фінансами.

Традиційні та інвестиційні методи формують комплексний підхід, що дозволяє банкам задовольняти потреби різних категорій клієнтів, залучаючи як короткострокові, так і довгострокові ресурси.

Цифрові методи стали невід'ємною частиною банківської діяльності в умовах активної цифровізації економіки. Онлайн-банкінги, мобільні за застосунки та платформи для автоматизованих інвестицій дозволяють домогосподарствам легко відкривати різнопланові рахунки, здійснювати платежі та керувати своїми фінансами. Для банків створення та впровадження подібних послуг є можливістю розширити свою клієнтську базу та зменшити навантаження на банківські відділення. Для клієнтів це зручні та швидкі вирішення багатьох питань, швидкі онлайн консультації тощо.

Персоналізовані фінансові продукти стають все більш актуальними, адже вони враховують унікальні потреби кожного клієнта. Банки створюють депозити з гнучкими умовами, спеціальні пропозиції для молодих сімей або пенсіонерів, а також програми лояльності для постійних клієнтів. Наприклад, депозити, які дозволяють часткове зняття коштів без втрати відсотків, є привабливими для клієнтів, які хочуть залишатися фінансово гнучкими.

Промоційні методи включають маркетингові кампанії, спрямовані на залучення нових клієнтів. Банки часто використовують тимчасові підвищення відсоткових ставок, кешбеки та різноманітні програми лояльності, бонуси за відкриття депозитів або участь у розіграшах цінних призів. Такий підхід дозволяє не лише привернути увагу домогосподарств, але і зміцнити репутацію банку як інноваційної та клієнтоорієнтованої установи.

Ефективна практика залучення фінансових ресурсів домогосподарств потребує комплексного підходу, що поєднує традиційні надійні методи із сучасними інноваційними рішеннями. Завдяки ефективному комбінуванню цих методів банки не лише формують стабільну фінансову базу, але й посилюють довіру до банківської системи та банківських продуктів загалом [11].

Однак варто розуміти, що у кожного з описаних вище методів є ряд переваг та недоліків, з якими варто рахуватися. Відобразимо переваги та недоліки деяких методів у табл. 1.

Таблиця 1

Переваги та недоліки деяких методів залучення фінансових ресурсів домогосподарств

Метод	Переваги	Недоліки
Ощадні рахунки	Гнучкість у доступі до коштів, зручність для щоденного використання.	Низька дохідність, обмежена захищеність від інфляції.
Строкові депозити	Вищі відсоткові ставки, стабільність для банків і клієнтів.	Обмежений доступ до коштів під час дії договору, низька ліквідність для клієнта.
Накопичувальні депозити	Можливість регулярного поповнення, стимулювання заощаджень на конкретні цілі.	Необхідність дисципліни у поповненні, нижча дохідність порівняно з інвестиціями.
Облігації	Стабільний дохід, низький рівень ризику для клієнтів.	Ризик втрат через ринкові коливання, необхідність базових знань про принципи роботи облігацій.
Пенсійні накопичувальні програми	Формування довгострокового капіталу, забезпечення фінансового майбутнього.	Довгий термін накопичення, залежність від економічних умов.

Джерело: складено автором.

Кожен із перелічених методів може бути корисним для застосування щодо певної категорії клієнтів. З'ясуємо переваги описаних методів. При цьому будемо відштовхуватись від того, що основним стимулом співпраці з банківськими установами для домогосподарств є те, що вона дозволяє отримувати дохід від заощаджень, формувати фінансову стабільність та забезпечувати захист своїх фінансових інтересів у довгостроковій перспективі.

Відкриття ощадних або строкових депозитів дає домогосподарствам можливість отримувати регулярний дохід у вигляді відсотків. Це є особливо важливим у випадках, коли інші джерела доходів нестабільні або недостатні для покриття повсякденних потреб. Зберігання коштів у банківських установах дозволяє захистити заощадження від фізичних ризиків, таких як крадіжки чи пошкодження майна внаслідок пожеж, повеней або інших стихійних катаклізмів, що забезпечує додатковий рівень фінансової безпеки.

Для домогосподарств із довгостроковими фінансовими цілями, такими як накопичення на освіту, житло чи пенсію, банківські продукти надають спеціальні інструменти, які допомагають планомірно накопичувати кошти. Наприклад, накопичувальні депозити або пенсійні програми створюють стимули до регулярного поповнення рахунків, забезпечуючи не лише накопичення, а і зростання капіталу завдяки складним відсоткам.

Крім фінансової вигоди, співпраця з банками сприяє підвищенню фінансової грамотності домогосподарств [3]. Клієнти мають змогу навчитися планувати свої витрати, розподіляти заощадження та ухвалювати обґрунтовані фінансові рішення. Це позитивно впливає на їхню загальну здатність адаптуватися до економічних змін, таких як коливання курсу валют, інфляція або фінансові кризи [17].

Інвестиційні методи, такі як придбання облігацій або участь у взаємних фондах, дозволяють домогосподарствам отримувати доступ до дохідних фінансових ринків, які раніше були доступні лише великим гравцям. Це сприяє диверсифікації джерел доходу і дає змогу домогосподарствам примножувати свої капітали. Навіть ті, хто не має глибоких знань про фінансові ринки, можуть отримувати вигоду завдяки професійному управлінню активами з боку банків.

Крім того, залучення коштів у банківські установи створює стабільний фінансовий резерв, який може бути використаний у разі непередбачених обставин. Домогосподарства, які регулярно співпрацюють із банками, отримують легший доступ до кредитів чи інших фінансових продуктів, оскільки їхній фінансовий профіль є прозорим і передбачуваним для установи. Це дає можливість отримувати додаткові ресурси для великих покупок або розвитку власного бізнесу.

Варто також зазначити, що збереження коштів у банках сприяє соціально-економічному розвитку. Домогосподарства, які розміщують свої кошти в банках, опосередковано підтримують економічні процеси, оскільки ці ресурси використовуються для кредитування бізнесу, розвитку інфраструктури тощо. Це створює більш сприятливі умови для життя, що є вигодою не лише для банків, а і для самих домогосподарств.

Отже, залучення коштів домогосподарств у банківські установи має багатовимірну користь. Це не лише забезпечує фінансовий дохід та стабільність, але й розширює доступ до інвестицій та підвищує якість життя завдяки участі в економічних процесах [3]. Домогосподарства, які активно користуються банківськими послугами, створюють собі кращі умови для фінансового зростання та довгострокового благополуччя.

Разом з тим процес залучення коштів домогосподарств необхідних для стабільного функціонування банківської системи супроводжується низкою викликів, які можуть обмежувати можливості фінансових установ у отриманні необхідного обсягу ресурсів.

Однією з основних проблем є низький рівень дохідності банківських продуктів. В умовах високої інфляції депозитні ставки часто не компенсують знецінення грошей, що робить ощадні рахунки та строкові вклади менш привабливими для клієнтів. У результаті банки стикаються з проблемою відтоку депозитів та необхідністю шукати альтернативні джерела фінансування.

Ще один виклик – обмежена ліквідність банківських інструментів для потенційних клієнтів. Строкові депозити, що передбачають втрату відсотків або штрафи за дострокове зняття коштів, можуть знижувати готовність населення довіряти свої заощадження банкам. Це змушує фінансові установи переглядати свої пропозиції, балансуючи між привабливістю для клієнтів і стабільністю власних ресурсів.

Крім того, нестабільність фінансового ринку та недовіра до банківської системи загалом створюють додаткові ризики. Будь-які кризові явища або інформаційні атаки можуть спричинити панічні настрої серед вкладників, що призведе до масового зняття коштів та погіршення ліквідності банків.

Окрему проблему становить цифровізація банківських послуг. Хоча онлайн-банкінг і мобільні додатки значно спрощують доступ до фінансових продуктів, вони також підвищують ризик кібератак та шахрайства. Негативний досвід користувачів у цій сфері може суттєво підірвати довіру до банківських установ, що ускладнить залучення нових клієнтів та утримання наявних.

Додатковим стримувальним фактором є зростання конкуренції з боку небанківських фінансових установ та альтернативних інвестиційних інструментів. Висока дохідність біржових активів, ринок нерухомості або криптовалюти можуть перемикати увагу домогосподарств від традиційних банківських заощаджень. Це змушує банки розробляти нові, більш привабливі фінансові продукти, що потребує додаткових витрат і ретельного стратегічного планування.

Отже, ефективне залучення фінансових ресурсів домогосподарств є складним завданням для банків. Воно потребує адаптації до змінних економічних умов, підвищення конкурентоспроможності банківських продуктів та зміцнення довіри клієнтів через надійність, безпеку та гнучкість фінансових рішень.

Висновки та пропозиції. У сучасних умовах економічної нестабільності залучення фінансових ресурсів домогосподарств є стратегічно важливим для банківських установ. Домогосподарства виступають ключовими учасниками фінансової системи, формуючи значні грошові потоки, які можуть бути використані для кредитування та інвестування.

Залучені ресурси домогосподарств є основою пасивів банківських установ, забезпечуючи їхню фінансову стабільність та можливість створення кредитних портфелів. Це особливо актуально в умовах обмеженого доступу до зовнішніх джерел фінансування. Фінансові ресурси домогосподарств сприяють підтримці ліквідності банків, що є критично важливим у періоди криз, коли довіра до фінансової системи знижується. Робота з домогосподарствами дозволяє банкам розширювати клієнтську базу та пропонувати додаткові фінансові послуги, що сприяє зміцненню довіри клієнтів та диверсифікації джерел доходів.

Активне залучення фінансових ресурсів домогосподарств позитивно впливає на економіку загалом, сприяючи інвестуванню у стратегічно важливі галузі зі створенням нових робочих місць та загальним підвищенням рівня життя населення.

На цей момент банки використовують різноманітні методи залучення коштів домогосподарств як традиційні, так і сучасні, кожен із яких має свої переваги, недоліки та супровідні ризики. Таким чином, залучення фінансо-

вих ресурсів домогосподарств є непростою, але вкрай необхідною складовою діяльності банківських установ, без ефективної організації якої неможлива стабільність діяльності кредитно-фінансових інститутів, їх сталий розвиток та ефективне виконання функцій фінансового посередника.

Список використаних джерел

1. Банківська енциклопедія / за ред. А. М. Мороза. – Київ : Фірма "Ельтон", 1993.

2. Волкова Ю. В. Фінанси домогосподарств в структурі інвестиційних ресурсів країни [Електронний ресурс] / Ю. В. Волкова, А. С. Марина // Підприємництво та інновації. – 2020. – Вип. 1. – С. 104-110. – Режим доступу: https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1156357.pdf.

3. Воробйов Ю. М., Ворошило В. В. Фінанси домашніх господарств у фінансовій системі держави [Електронний ресурс] : монографія / Ю. М. Воробйов, В. В. Ворошило. Сімферополь : ВД «АРІАЛ», 2013. – 232 с. – Режим доступу: http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Фінанси.pdf.

4. Вступ до банківської справи / за ред. М. І. Савлука. – Київ : Лібра, 1998. – 344 с.

5. Драган О. О. Заощадження домогосподарств як джерело інвестицій у національну економіку / О. О. Драган // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. – 2015. – Вип. 10, ч. 2. – С. 132–135.

6. Дубина М. В. Формування депозитної поведінки домогосподарств на ринку фінансових послуг / М. В. Дубина, О. О. Тарасенко, А. В. Тарасенко. – Житомир : ТОВ «Видавничий дім "Бук-Друк"», 2021. – 212 с.

7. Дубина М. В. Сутність депозитного ринку та особливості його функціонування / М. В. Дубина, О. О. Тарасенко // Економічний простір. – 2016. – № 116. – С. 189-199.

8. Дударенко О. А. Банківські ресурси, їх складові та проблеми акумуляції / О. А. Дударенко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. пр. – Суми : УАБС НБУ, 2006. – Т. 15. – С. 267–275.

9. Заруба О. Д. Банківський менеджмент та аудит / О. Д. Заруба. – Київ : Видавництво Лібра, 2003. – 441 с.

10. Коцовська Р. Р. Операції комерційних банків : навч. посіб. для студ. екон. спец. / Р. Р. Коцовська, В. Ричаківська, Г. Табачук. – 2-ге вид. – Львів : ЛБІ НБУ, 2001. – 516 с.

11. Лагутін В. Д. Кредитування: теорія і практика : навч. посіб. / В. Д. Лагутін. – 3-тє вид. – Київ : Знання, 2002. – 215 с.

12. Лозиченко О. М. Роль заощаджень населення у розвитку банківських установ [Електронний ресурс] / О. М. Лозиченко. – Режим доступу: https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-5-03-04/2022-5-03-04.

13. Мороз А. М. Банківські операції : підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна. – 2-ге вид. – Київ : КНЕУ, 2002. – 476 с.

14. Нагайчук В. В. Заощадження домогосподарств як джерело інвестицій в національну економіку / В. В. Нагайчук // Економіка. Управління. Інновації. – 2014. – № 2. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=eui_2014_2_44.

15. Савлук М. І. Гроші та кредит : підручник / М. І. Савлук, А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна. – Київ : КНЕУ, 2001. – 602 с.

16. Тиркало Р. І. Банківська справа : навч. посіб. / Р. І. Тиркало, І. С. Гуцал, Я. І. Чайковський, Т. І. Андрушків, Н. Д. Галапуп. – Тернопіль : Карт-бланш, 2001. – 314 с.

17. Федишин М. П., Жаворонок А. В., Абрамова А. С. Основні тенденції ринку банківських послуг: кредитний та депозитний акцент / М. П. Федишин, А. В. Жаворонок, А. С. Абрамова // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2019. – № 4 (20). – С. 412–425. DOI: https://doi.org/0.25140/2411-5215-2019-4(20)-412-425.

References

1. Moroz, A. M. (Ed.). (1993). *Bankivska entsyklopediia [Banking Encyclopedia]*. Firma “Elton”.

2. Volkova, Yu. V., & Maryna, A. S. (2020). Finansy domohospodarstv v strukturi investytsiinykh resursiv krainy [Household finances in the structure of investment resources of the country]. *Pidpryiemnytstvo ta innovatsii – Entrepreneurship and innovation, 1*, 104-110. https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1156357.pdf.

3. Vorobiov, Yu. M., & Voroshylo, V. V. (2013). *Finansy domashnikh hospodarstv u finansovii systemi derzhavy Finansy domashnikh hospodarstv u finansovii systemi derzhavy [Household Finance in the Financial System of the State]*. Arial. http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Фінанси.pdf.

4. Savluk, M. I. (Ed.). (1998). *Vstup do bankivskoi spravy [Introduction to Banking]*. Libra.

5. Dragan, O. O. (2015). Zaoshchadzhennia domohospodarstv yak dzherelo investytsii u natsionalnu ekonomiku [Household Savings as a Source of Investment in the National Economy]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universyte-tu. Seriia Ekonomichni nauky – Scientific Bulletin of Kherson State University. Economic Sciences Series*, (10, Part 2), 132–135.

6. Dubyna, M. V., Tarasenko, & O. O., Tarasenko, A. V. (2021). *Formuvannia depozytnoi povedinky domohospodarstv na rynku finansovykh posluh [Formation of deposit behavior of households in the financial services market]*. TOV «Vydavnychyi dim “Buk-Druk”».

7. Dubyna, M. V., & Tarasenko, O. O. (2016). Sutnist depozytnoho rynku ta osoblyvosti yoho funktsionuvannia [The essence of the deposit market and the peculiarities of its functioning]. *Ekonomichnyi prostir – Economic Space*, (116), 189-199.

8. Dudarenko, O. A. (2006). Bankivski resursy, yikh skladovi ta problemy akumuliatsii [Banking Resources, Their Components, and Accumulation Issues]. *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy – Problems and Prospects of the Development of the Banking System of Ukraine* (Vol. 15, pp. 267–275). UABS NBU.

9. Zaruba, O. D. (2003). *Bankivskyi menedzhment ta audyt [Banking Management and Audit]*. Libra Publishing.

10. Kotsovska, R. R., Rychakivska, V., & Tabachuk, H. (2001). *Operatsii komertsiinykh bankiv [Commercial Bank Operations]* (2nd ed.). LBI NBU.

11. Lahutin, V. D. (2002). *Kredytuvannia: teoriia i praktyka [Lending: Theory and Practice]* (3rd ed.). Znannia.

12. Lozichenko, O. M. (2022). *Rol zaoshchadzhen naselennia u rozvytku bankivskykh ustanov [The Role of Household Savings in the Development of Banking Institutions*]. https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-5-03-04/2022-5-03-04.

13. Moroz, A. M., Savluk, M. I., & Pukhovkina, M. F. (2002). *Bankivski operatsii [Banking Operations]* (2nd ed.). KNEU.

14. Nahaichuk, V. V. (2014). Zaoshchadzhennia domohospodarstv yak dzherelo investytsii v natsio-nalnu ekonomiku [Household Savings as a Source of Investment in the National Economy]. *Ekonomika. Upravlinnia. Innovatsii – Economics. Management. Innovations. 2*. http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgibin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=eui_2014_2_44.

15. Savluk, M. I., Moroz, A. M., & Pukhovkina, M. F. (2001). *Hroshi ta kredyt [Money and Credit]*. KNEU.

16. Tyrkalo, R. I., Hutsal, I. S., Chaikovskyi, Ya. I., Andrushkiv, T. I., & Halapup, N. D. (2001). *Bankivska sprava [Banking]*. Kart-Blansh.

17. Fedyshyn, M. P., Zhavoronok, A. V., & Abramova, A. S. (2019). Osnovni tendentsii rynku bankivskykh posluh: kredytnyi ta depozytnyi aktsent [Key Trends in the Banking Services Market: Credit and Deposit Focus]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and Prospects of Economics and Management*, (4(20)), 412–425. https://doi.org/10.25140/2411-5215-2019-4(20)-412-425.

Отримано 28.04.2025

UDC 330.567.28:336.71-026.16

Vladyslav Zelenskyi

Student of the Department of Finance, Banking and Insurance
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)
E-mail: vzelentskiy@ukr.net. **ORCID:** https://orcid.org/0000-0002-5305-9482

METHODS OF ATTRACTING FINANCIAL RESOURCES OF HOUSEHOLDS BY BANKING INSTITUTIONS IN THE CONTEXT OF ECONOMIC INSTABILITY

Effective attraction of households' financial resources is an important factor in the stable development of Ukraine's economy. In today's environment, when economic instability, high inflation, exchange rate fluctuations, low financial literacy of the population and decreasing trust in traditional financial institutions affect financial decisions of citizens, it is necessary to look for new approaches to raising capital. Households, as the main participants in the financial market, are becoming key sources of resources for banks, investment companies, credit unions, and other financial institutions. Their savings can be used for both short-term and long-term financing of the economy, which has a positive impact on the overall level of investment activity in the country.

The article is devoted to the study of modern methods of attracting financial resources of households in an unstable economic environment. Its purpose is to analyze the existing tools for raising funds, determine their effectiveness, assess the level of involvement of the population in financial processes, and prospects for their use in the context of growing competition in the financial market. The tasks set have led to the use of a set of general scientific and specific methods for a multifaceted review of the ways in which banking institutions attract funds from the public. In particular, the study describes the most popular and effective mechanisms that can encourage citizens to actively place their savings in the financial system.

The paper discusses the main approaches to managing household financial resources, their advantages and disadvantages, factors that influence investment decisions, as well as motivational aspects that contribute to the choice of certain financial instruments.

The practical significance of the article is to formulate recommendations for financial institutions to improve the processes of attracting funds from households, which will help to increase their financial stability, expand access to financial services, increase the level of capitalization of the banking system and intensify long-term investment strategies.

Keywords: *Economic instability, financial resources, households, banks, deposits, investments, inflation, stability, liquidity, customers, development, profitability.*

Fig.: 1. Table: 1. References: 17.

Зеленський В. С. Методи залучення фінансових ресурсів домогосподарств банківськими установами в умовах економічної нестабільності. *Проблеми і перспективи економіки та управління.* 2025. № 2(42). С. 475-486. DOI: https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-2(42)- 475-486.